

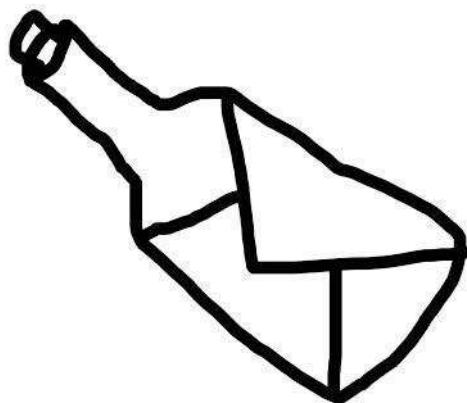
Policy Brief no. 43, noiembrie 2015¹

Există 2 vești legate de legea votului prin corespondență, una bună și una proastă: legea este constituțională și a fost promulgată de Președinte ([Legea 288/2015](#)), dar, în același timp, rămâne limitativă, birocratizată și plină de vulnerabilități. **EFOR vă spune care sunt pașii de urmat cu privire la votul prin corespondență**

Loteria votului prin corespondență: voi îl trimiteți, dar nu se știe unde ajunge

După decizia CCR, ne rămân lucrurile importante:

- să ne asigurăm că alegătorul își poate urmări plicul și faptul că îl trimite prin poștă nu este doar cu 5% mai sigur decât un avion de hârtie aruncat înspre biroul electoral
- să prevenim și să sancționăm dur fraudă electorală
- să îi permitem alegătorului să se înscrie on-line și să îi explicăm ceea ce are de făcut pentru a vota prin corespondență
- să ne asigurăm că procesul de votare va fi într-adevăr observabil

Pe 18 noiembrie, CCR² a respins în unanimitate argumentele aduse de către partidele politice și a declarat că legea este constituțională. Contrar obiecțiilor senatorilor și deputaților de la UNPR, UDMR, ALDE și PSD, votul este secret, pentru că cetățeanul are opțiunea, în teorie, de a vota fără să expună altora opțiunea electorală. Este și direct, pentru că lipește

¹ Material publicat în Revista 22, ANUL XXVI (1340) (24 Noiembrie - 30 Noiembrie 2015)

² DECIZIA Nr.799 din 18 noiembrie 2015, https://www.ccr.ro/files/products/Decizie_799_20152.pdf

autocolantul direct pe buletinul de vot. Indirect, contrar argumentelor partidelor, este votul pentru președintele consiliului județean, pe care chiar ele l-au reintrodus în 2015 în încercarea de a opaciza și baroniza guvernarea locală; acesta va fi ales din 2016 prin votul secret al consilierilor județeni.

Egalitatea între alegătorii din țară și cei din străinătate

este mai degrabă o chestiune de opțiune politică și nu de (ne)constituționalitate. După cum demonstrează Curtea, dar și practica din alte țări precum Polonia sau Italia, votul prin corespondență este mecanism suplimentar, un bonus acordat alegătorilor care ar trebui în mod normal să călătorească foarte mult până la secția de votare sau să stea la cozi interminabile pentru a vota. Este drept că partidele ar fi trebuit să permită și alegătorilor din țară să voteze, pentru că distanța de la Baia Mare la Constanța este mai mare decât cea între București și Budapesta.

Marea discuție este cea despre **siguranța votului**. Realist vorbind, votul prin corespondență este deschis fraudelor. Depinde de corectitudinea și profesionalismul serviciilor poștale, ambasadelor, AEP, alegătorilor și partidelor politice, dar și de posibilitatea observatorilor externi de a monitoriza tot procesul. Atât CCR, cât și Comisia de la Veneția recunosc posibilitatea fraudării votului prin corespondență și confirmă faptul că legea nu poate acoperi toate situațiile practice, acestea trebuie combătute prin alte metode: aplicarea reglementărilor referitoare la

alegătorilor cu privire la acestea, actualizarea legilor electorale în funcție de necesități. Cu alte cuvinte, legea stabilește regulile generale și noi trebuie să ne asigurăm că nu se fură voturi.

Cel mai important lucru după decizia CCR și promulgarea legii este că pentru prima dată în România avem legiferat dreptul de a vota prin corespondență. Și pentru că alegerile parlamentare sunt peste un an, acest drept va putea fi folosit începând din 2016. De aici, în anii următori, trebuie pornită construcția pentru obținerea unor mecanisme suplimentare și eficiente pentru acest tip de vot:

Deși legea a fost promulgată, ea trebuie îmbunătățită, astfel încât să devină mai flexibilă și incluzivă. De asemenea, trebuie să includă mai multe mecanisme de siguranță și verificare de către alegător.

1) **Legea trebuie să permită alegătorilor să se înscrie on-line.** Acum, practic, alegătorii din străinătate trebuie să apeleze de 2 ori la poștă: pentru a se înscrie și pentru a-și trimite buletinul de vot;

2) Trebuie introdus neapărat **un sistem de urmărire a documentelor de către alegător și o posibilitate de a primi o confirmare că plicul a ajuns la biroul electoral.** În forma actuală a legii, trimiterea buletinului de vot este un joc de noroc, pentru că nu știi care sunt șansele să ajungă la destinație. Mai mult, având în vedere că nu există acest sistem de urmărire, este foarte puțin probabil ca alegătorul să afle în timp util că plicul său a fost distrus sau deschis și să ceară autorităților să meargă în secția de votare. O lege fără sancțiuni și asumarea unor responsabilități este scrisă pe jumătate. Poșta – chiar dacă s-a spus de mai multe ori că nu poate fi trasă la răspundere – trebuie să își asume responsabilitatea și să plătească dacă greșește.

3) Frauda electorală nu poate fi eliminată complet. Marea Britanie se lovește de probleme majore cu privire la votul prin corespondență, Franța a renunțat încă din anii '70 la acest tip de vot. Chiar și Norvegia sau Finlanda au avut parte de fraude electorale la votul electronic. Ceea ce trebuie făcut este o **campanie riguroasă de informare pentru alegători**, dar și pentru terți, asupra ceea ce înseamnă fraudarea votului. Bănuiele vor exista mereu, însă este de datoria partidelor politice să se asigure că alegerile se desfășoară corect, întrucât reprezintă principala sursă de corupere a alegătorilor în țară și în străinătate. Ulterior doar trebuie să intervină parchetele și justiția. Mai mult, observatorii trebuie lăsați să vadă îndeaproape procesul, iar autoritățile trebuie să renunțe la vechiul obicei de a opaciza organizarea alegerilor.

4) Statul trebuie să investească în **informare privind procedurile de înscriere și vot**, pe toate căile posibile, astfel legea este inutilă. Mai mult, trebuie să sprijine inițiativele societății civile. EFOR a inițiat un astfel de demers în urmă cu trei luni, însă răspunsul primit de la Guvern a fost că nu este o prioritate. Avem încredere că noul Guvern va susține aceste demersuri.

5) **Legea trebuie să se aplice și la alte tipuri de alegeri**, după cum se stabilise inițial, în special la prezidențiale.

Chiar dacă legea va intra în vigoare, asta nu înseamnă că ea trebuie să rămână sub forma actuală. Partidele politice au preferat să treacă cu vederea recomandările ONG-urilor, dar și apelurile la consultare publică, rezultând astfel o lege cu multe hibe. Partidele și Președinția trebuie să treacă peste discursul strict politicianist și trebuie să își asume în continuare – alături de instituțiile tehnice precum AEP sau Poșta -

implementarea unei legi funcționale și incluzive, care nu va fi utilizată de doar câteva sute de oameni.

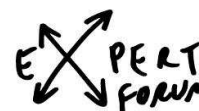
Citește rapoartele anterioare pe tema votului prin corespondență:

Policy brief 40: Restanțele legii votului prin corespondență
<http://expertforum.ro/restantele-legii-votului-prin-corespondenta>

Policy brief 37: Votul prin corespondență: da, dar nu oricum,
<http://expertforum.ro/votul-prin-corespondenta-da-dar-nu-oricum>

Desen: Dan Perjovschi

Septimius Pârvu este expert electoral al

Matei Millo 12, apt. 21, București
www.expertforum.ro

Proiectul Cetățenia activă – un instrument puternic pentru consolidarea statului de drept este finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014 în cadrul Fondului ONG în România. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009 – 2014.

Dacă îți place ceea ce facem, ne poți sprijini prin donații, redirectionarea a unui procent de 2% din impozitul pe venit (persoană fizică) sau 20% din impozitul pe profit (persoană juridică) către EFOR.

Ne poți dona în unul dintre următoarele conturi:

LEI RO59 RZBR 0000 0600 1365 9453
USD RO96 RZBR 0000 0600 1365 9466
EUR RO37 RZBR 0000 0600 1365 9461

Mai multe detalii aici:

www.expertforum.ro/doneaza

Dacă vrei să ne ajuți cu monitorizarea alegerilor, te poți înscrie ca observator electoral pentru 2016, aici:

www.expertforum.ro/observator

Dacă vrei să te implici altfel, scrie-ne pe

office@expertforum.ro.